

การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านโคกสง่า
ตำบลบ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

THE APPLICATION OF SANGGHAHAVATTHU 4 IN THE LIVING OF
PEOPLE AT BANKHOK SA-NGA, BAN RUEA SUB - DISTRICT,
PHUWAING DISTRICT, KHONKAEN PROVINCE

พระเชิดพงษ์ ยตินโร (บุตรดา)¹

Phra Cherdpong Yintaro (Brolada)²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านโคกสง่า ตำบลบ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านโคกสง่า ตำบลบ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรประชาชนบ้านโคกสง่า จำนวน 208 คน นำมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 208 คน เป็นหญิง ร้อยละ 50.48 รองลงมา คือ เป็นชาย ร้อยละ 49.52 รองลงมา คือผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 60 คน ร้อยละ 28.85 รองลงมา คือ อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 57 คน ร้อยละ 27.40 อายุ 31 - 40 ปี จำนวน 48 คน ร้อยละ 23.08 อายุ 21 - 30 ปี จำนวน 28 คน ร้อยละ 13.46 และอายุต่ำกว่าอายุ 20 ปี จำนวน 15 คน ร้อยละ 7.21 รองลงมา คือ ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 94 คน ร้อยละ 45.19 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 59 คน ร้อยละ 28.37 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 43 คน ร้อยละ 20.67 ปริญญาตรี จำนวน 8 คน ร้อยละ 3.85 และอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 4 คน ร้อยละ 1.92

2. การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านโคกสง่า ตำบลบ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า 1) ด้านทาน

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม E-mail :

Sompan123456700@gmail.com

² Doctor of Public Administration Program, RajabhatMahaSarakham University

อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านปิยวาจา อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ด้านอรรถจริยา อยู่ในระดับมากที่สุด 4) ด้านสมานัตตตา อยู่ในระดับมากที่สุด

3. มีข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้ 1) ควรมีการส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน เพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน 2) ควรส่งเสริมให้มีการไกล่เกลี่ยด้วยการพูดหรือเจรจาที่ใช้เหตุผลเพื่อไกล่เกลี่ยปัญหาในชุมชน

คำสำคัญ: การประยุกต์ใช้, สังคหัตถุ 4, การดำเนินชีวิต

Abstract

This research has the aims to study: 1) the people's application of the Sangahavatthu 4 for living in Ban Khok sa-nga, Banreau sub - district, Phuwieng district, Khonkaen province, 2) the suggestion to promote the application of the Sangahavatthu 4 for living of the people in Ban Khok sa-nga, Banreau sub - district, Phuwieng district, Khonkaen province. The researcher collected the data from 208 respondents by questionnaires, and analyzed by percentage, mean, and standard deviation statistics. The results were as follows.

1. Most of the respondents, 50.05 percent, were female, and 49.50 percent were male. The respondents, 28.80 percent, were age above 51 years old, 27.40 percent were 41 - 50 years old, 23.10 percent were 31 - 40 years old, 13.50 percent were 21 - 30 years old, and 7.20 percent were age under 20 years old. The respondents, 45.20 percent, were graduated primary school, 28.40 percent were graduated secondary school, 20.70 percent were graduated higher secondary school, 3.40 percent were graduated bachelor degree, and 1.90 percent were graduated diploma.

2. The overall people's application of the Sangahavatthu 4, Dana, kind speech, useful to conduct, and equality, in Ban Khok sa-nga, Banreau district, Phuwieng district, Khonkaen province was at highest level.

3. 1) to support the people in the community to help each other to build the harmony, 2) to support the people to mediate the problems with kind speech.

Keyword: Application, Sanghahavatthu 4, Lifestyle

บทนำ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เป็นที่แพร่หลายในทุกยุคทุกสมัยนั้น พระสงฆ์สาวกนับว่าเป็นผู้มีส่วนสำคัญ เพราะพระสงฆ์เป็นส่วนหนึ่งของพระรัตนตรัยที่ยังถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักการศาสนาในฐานะที่พระสงฆ์เป็นผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาจึงได้กลายเป็นผู้นำทางจิตใจของประชาชนจากการที่พระสงฆ์เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบทำให้ชาวบ้านเห็นว่าพระสงฆ์เป็นผู้มีศีลธรรม มีความบริสุทธิ์ และเสียสละเพื่อผู้อื่นต่างยอมรับนับถือ และยินดีปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเต็มใจ โดยเฉพาะประชาชนไทยส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 95 นับถือพระพุทธศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจในระยะเวลาที่ผ่านมา วัดและสถาบันสงฆ์ยังคงเป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธา พระสงฆ์มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นที่มีบทบาทในการช่วยอบรมจิตใจของคนไทยให้สูงขึ้น และปัจจุบันท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้ประชาชนในชุมชนต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่ได้ในสังคม และให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต (พระสำราญ ชินวิโส, 2558 : 1)

สำหรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอดีตการศึกษาของคนไทยนั้นปรัชญา และรากเหง้าเกิดจากวัดคนสมัยก่อนให้พระสอนด้านศีลธรรมจรรยา ทำให้คนไทยได้นับถือพระพุทธศาสนาแบบมหายานจนกระทั่งราวพุทธศักราช 1820 สมัยสุโขทัยเป็นราชธานี พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้นำพระพุทธศาสนาเถรวาทแบบลังกาวงศ์จากนครศรีธรรมราชมาเผยแผ่ ทำให้คนไทยนับถือพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทและเป็นศาสนาประจำชาติตั้งแต่นั้นมา และมีวิถีการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก เพราะได้รับการปลูกฝังศีลธรรมทำให้ศีลธรรมจริยธรรมซึมซับเข้าสู่สายเลือดจึงทำให้เป็นบุคคลที่มีจิตใจดีงาม มีคุณธรรมและจริยธรรม การส่งเสริมการปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสังคม และพัฒนาตนเองและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขสภาพ (จรรุญ รัตนกาล, 2556 : 1)

จึงทำให้วัตถุนิยมแผ่ขยายความเจริญก้าวหน้าอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว แต่ในทางตรงกันข้ามสภาวะทางจิตใจของประชาชนในชาติกลับเสื่อมถอยและตกต่ำลงอย่างน่าเป็นห่วง เพราะขาดความเจริญก้าวหน้าทางจิตใจ หรือขาดศีลธรรมประจำใจนั่นเอง ปัญหาระเบียบวินัยและย่อหย่อนในด้านจริยธรรม การแต่งกายไม่เรียบร้อย การทะเลาะวิวาท โลกในยุคโลกาภิวัตน์สังคมก็ยิ่งจะมีปัญหาในเรื่องของจิตใจในเรื่องความเครียด และในสภาพสังคมในปัจจุบันผลสืบเนื่องมาจากการรับเอาความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของตะวันตกเข้ามาอย่างขาดการกลั่นกรองแล้วไม่มีขีดจำกัดทำให้เกิดปัญหาครอบครัวแตกแยกความเป็นภาวะสังคมตัวใครตัวมัน (พระพรหมคุณาภรณ์, 2554 : 194)

หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่เปรียบเสมือนเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคนอื่นไว้ได้ เป็นเครื่องส่งเสริมความสามัคคีในหมู่ชุมชน สังคมใดมีการให้การเสียสละการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่การช่วยเหลือกันมีการพูดกันด้วยคำพูดอ่อนหวานมีการประพฤติประโยชน์แก่คนอื่น และมีความดีต่อกันอย่างสม่ำเสมอ เสมอต้นเสมอปลายสังคมนั้นย่อมเกิดความเจริญก้าวหน้าและมีความสุข ดังนั้นในการพัฒนาสังคมจึงต้องพัฒนาคนให้ปฏิบัติตามหลักธรรม 4 ประการนี้ (พุกษา พุทธรักษ์, 2550 : บทคัดย่อ)

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของหลักคำสอนในพุทธศาสนาที่มีหลักธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา โดยยก หลักสังคหวัตถุ 4 อันเป็นหลักธรรมที่ช่วยประสานคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นเครื่องช่วยขจัด ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความสามัคคีสามารถนำไปใช้ได้ตั้งแต่ระดับครอบครัว จนถึงระดับสังคม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนิน ชีวิตของประชาชนบ้านโคกสง่า ตำบลบ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น เพื่อนำผลการศึกษาไปแนะนำ ให้กับประชาชนบ้านโคกสง่า เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนสังคม และประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านโคกสง่า ตำบล บ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านโคก สง่า ตำบลบ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านโคกสง่า ตำบลบ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 434 คน (แผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเรือ (2558 - 2560)) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling) จากกลุ่มประชากรและได้กลุ่มประชากร ตัวอย่าง จำนวน 208 คน ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ ดำเนินงานโดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 จากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม 2) ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบ ตรวจรายการ 3) ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) 4) ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม 5) นำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความ ครอบคลุมของเนื้อหา 6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเพื่อพิจารณาหา ความตรงของเนื้อหาและความชัดเจนเหมาะสม 7) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป 8) นำแบบสอบถามและคำถามปลายเปิดไป ทดลองใช้ (Try – Out) กับกลุ่มประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนบ้านโนนสวรรค์ ตำบลดินดำ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.98 และ 9) นำแบบสอบถามที่ ผ่านการทดลองใช้และหาความเชื่อมั่นแล้วนำไปใช้กับกลุ่มประชากรจริง คือ ประชาชนบ้านโคกสง่า ตำบล บ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น 208 คน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 208 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นหญิง ร้อยละ 50.48 รองลงมา คือ สถานภาพเป็นชาย ร้อยละ 49.52 รองลงมา คือผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 60 คน ร้อยละ 28.85 รองลงมา คือ อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 57 คน ร้อยละ 27.40 อายุ 31 - 40 ปี จำนวน 48 คน ร้อยละ 23.08 อายุ 21 - 30 ปี จำนวน 28 คน ร้อยละ 13.46 และอายุต่ำกว่าอายุ 20 ปี จำนวน 15 คน ร้อยละ 7.21 รองลงมา คือ ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 94 คน ร้อยละ 45.19 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 59 คน ร้อยละ 28.37 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 43 คน ร้อยละ 20.67 ปริญญาตรี จำนวน 8 คน ร้อยละ 3.85 และอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 4 คน ร้อยละ 1.92 รองลงมา คือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 108 คน ร้อยละ 51.92 รองลงมา คือ รับจ้าง จำนวน 39 คน ร้อยละ 18.75 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 25 คน ร้อยละ 12.02 อาชีพอื่น ๆ จำนวน 22 คน ร้อยละ 10.58 รับราชการ จำนวน 12 คน ร้อยละ 5.77 และรัฐวิสาหกิจ จำนวน 2 ร้อยละ 0.96

ตอนที่ 2 การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านโคกสง่า ตำบลบ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

2.1 การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านโคกสง่า ตำบลบ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของประชาชนต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านโคกสง่า ตำบลบ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ในแต่ละด้านพบว่า

2.1.1 ด้านทาน อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$)

2.1.2 ด้านปิยวาจา อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$)

2.1.3 ด้านอติตถจริยา อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$)

2.1.4 ด้านสมานัตตตา อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านโคกสง่า ตำบลบ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

3.1 ด้านทาน มีความพร้อมเพียงกันมากในการทำบุญ แบ่งอาหารให้เพื่อนบ้าน บริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ยากไร้ แบ่งผักที่ปลูกไว้ให้เพื่อนบ้านกินด้วย แบ่งสิ่งของช่วยเหลือคนอื่น ร้อยละ 27.40

3.2 ด้านปิยวาจา พูดจาดีมากและอ่อนหวานต่อกัน ควรพูดจาอ่อนกว่าผู้สูงอายุกว่าเรา ไม่นินทาคนอื่น ไม่พูดใส่ร้ายผู้อื่น ไม่พูดโกหก ร้อยละ 21.60

3.3 ด้านอติตถจริยา มีความสามัคคีมากเวลาทำงานร่วมกัน ไม่ทอดทิ้งเพื่อนร่วมงาน ทำบุญตักบาตรทุกเช้า ทำความสะอาดถนนในหมู่บ้าน ทำความสะอาดในวัดอยู่ประจำร้อยละ 31.20

3.4 ด้านสมานัตตตา มีการช่วยเหลือกันไม่เอาเปรียบกันและมีการทำงานเท่าเทียมกัน รับฟังข้อเสนอแนะจากผู้อื่นทุกครั้ง ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน ไม่โอ้อวด รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด ร้อยละ 18.20

อภิปรายผลการวิจัย

การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านโคกสง่า ตำบลบ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

ด้านทาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.44 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนบ้านโคกสง่า ให้ความอนุเคราะห์และหยิบยื่นความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นและมีความพร้อมเพียงกันมากในการทำบุญ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนา ภัคสังข์ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการ ให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานีตำรวจภูธรหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการ ให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานีตำรวจภูธรหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการ ให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.93$) ในด้านทานและด้านสมานัตตตา ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.87$) ในด้านอัตถจริยา เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแล้ว พบว่าบุคคลที่มีเพศ และอาชีพต่างกันมี ความพึงพอใจต่อการ ให้การบริการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.5 สำหรับ อายุ และการศึกษามีความพึงพอใจต่อการ ให้การบริการแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ด้านปิยวาจา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.39 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนเป็นผู้พูดจาดีมาก และอ่อนหวานต่อกัน ควรพูดจาอ่อนกว่าผู้สูงอายุกว่าเรา ไม่นินทาคนอื่น ทักทายและพูดจាកันด้วยถ้อยคำที่สุภาพ อ่อนโยน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมหมาย บัวจันทร์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์และยกระดับความพึงพอใจในการ ให้บริการประชาชนตาม หลักสังคหวัตถุ 4 ของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของประชาชนต่อการ ให้บริการของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการ ให้บริการด้านสมานัตตตา มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านทานด้านอัตถจริยา และลำดับสุดท้ายคือด้านปิยวาจา เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแล้วพบว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน ต่างกันมีความพึงพอใจต่อการ ให้การบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับ เพศ อายุ สถานภาพ สมรส อาชีพ ประสบการณ์ในการมาใช้บริการ ประเภทของการมาใช้บริการและพื้นที่อยู่อาศัยมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ปัญหาและอุปสรรคในการ ให้การบริการประชาชนของสำนักงานเขตบางแคกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพกำลังคนซึ่งภาครัฐยังขาดทิศทางการและนโยบายที่แน่ชัดทั้งยังขาดความต่อเนื่องขาดการ

ประสานงาน และร่วมมือระหว่างหน่วยฝึกอบรมต่าง ๆ ทำให้การพัฒนาบุคลากรมีลักษณะต่างคนต่างทำไม่ตรงกับความต้องการผลที่ได้จึงตกอยู่กับประชาชนที่มาใช้บริการ และการฝึกอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการพัฒนากำลังคน

ด้านอัตถจริยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.52 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนเป็นผู้ที่มีความสามัคคีมากเวลาทำงานร่วมกัน ไม่ทอดทิ้งเพื่อนร่วมงาน ทำบุญตักบาตรทุกเช้า ทำความสะอาดถนนในหมู่บ้าน ทำความสะอาดในวัดอยู่ประจำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูวินัยธรยั้งง ธรรมวโร (โหมดศิริ) (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.5 มี อายุ ระหว่าง 40 - 49 ปี ร้อยละ 31.3 มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 31.1 มีอาชีพ รับจ้าง ร้อยละ 31.8 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท ร้อยละ 46.1 และมี ระยะเวลาที่อาศัย อยู่ในตำบลบางกะเห มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 63.7 การให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.91 และเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า ด้าน ทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา ด้านสมานัตตตา อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบความเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และมี ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลบางกะเห ที่ต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเห โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ด้านสมานัตตตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.50 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนช่วยเหลือกันไม่เอาเปรียบกันและมีการทำงานเท่าเทียมกัน รับฟังข้อเสนอแนะจากผู้อื่นทุกครั้ง อย่างเสมอต้นเสมอปลายประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นกันเอง ไม่ถือตัวเข้ากับคนได้ทุกระดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิตธร เขียรชัยพฤกษ์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์กร : กรณีศึกษาโรงพยาบาลกรุงเทพ” ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้ หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานโรงพยาบาลกรุงเทพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับคะแนนการเห็นด้วยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านปิยวาจา ด้านสมานัตตตา ด้านทาน และด้านอัตถจริยา อยู่ในระดับมากทั้งหมด ตามลำดับผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคหวัตถุ 4 ของพนักงานโรงพยาบาลกรุงเทพ กับความผูกพันต่อองค์กรมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก โดยมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง 2 ด้าน คือ ด้านปิยวาจา และสมานัตตตา และอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านทาน และอัตถจริยา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านทาน มีความพร้อมเพียงกันมากในการทำบุญ แบ่งอาหารให้เพื่อนบ้าน บริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ยากไร้ แบ่งผักที่ปลูกไว้ให้เพื่อนบ้านกินด้วย แบ่งสิ่งของช่วยเหลือคนอื่น
2. ด้านปียาวจา พุดจาตีมากและอ่อนหวานต่อกัน ควรพุดจาอ่อนกว่าผู้สูงอายุกว่าเรา ไม่นินทาคนอื่น ไม่พุดใส่ร้ายผู้อื่น ไม่พุดโกหก
3. ด้านอัตถจริยา มีความสามัคคีมากเวลาทำงานร่วมกัน ไม่ทอดทิ้งเพื่อนร่วมงาน ทำบุญตักบาตรทุกเช้า ทำความสะอาดถนนในหมู่บ้าน ทำความสะอาดในวัดอยู่ประจำ
4. ด้านสมานัตตตามีการช่วยเหลือกันไม่เอาเปรียบกันและมีการทำงานเท่าเทียมกัน รับฟังข้อเสนอแนะจากผู้อื่นทุกครั้ง ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน ไม่โอ้อวด รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านโคกสง่า ตำบลบ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านโคกสง่า ตำบลบ้านเรือ อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
2. ควรมีการทำวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนหมู่บ้านอื่น ๆ เพื่อที่จะได้ทำการเปรียบเทียบ

เอกสารอ้างอิง

- จรูญ รัตนกาล. (2556). การประยุกต์หลักพุทธธรรมและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอยู่ร่วมกันของประชาชนในพื้นที่ ตำบลสามบัณฑิต อำเภอกุทึย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปิ่นฉัตร เจริญชัยพฤกษ์. (2552). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์การของพนักงานโรงพยาบาลกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสนมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวินัยธรยิ่งยง ธมฺมวโร (โหมตศิริ). (2552). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์พุทธ ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2554). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิกจำกัด.

พระสำรวย ชินวิโส (ตี๋ปั่น). (2558). การใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนลองวิทยา อำเภอลอง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พุกษา พุทธิรักษ์. (2550). การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ 4 : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วัฒนา ภัคสังข์, ดาบตำรวจ. (2556). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานีตำรวจภูธรหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมหมาย บัวจันทร์, พันตรี. (2552). การวิเคราะห์และยกระดับความพึงพอใจในการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.